

χωρίς αυτήν και πώς της είχε φερθεί πολύ άσχημα ως τώρα.
— 'Η φτοχή, συλλογιζόταν, πήγαινε και ζητιάνευε για μας. Την έστελναν άκονια να ζητάει φωνά από τους άλλους. Τι κρίμα! Έρωσε η κοιλιά να ζήσει άκονια δέκα χρόνια για να μάθω ποιος είμαι στ' αλήθεια... Θεέ μου!... Μά πού στο διάβολο πηγαίνω τώρα; Δεν πρόκειται πια να την κάνουμε καλά, αλλά να τη θάψουμε. 'Ας ξαναγυρίσουμε!

Και ο Γρηγόρης, σιέειντας τ' αλγό του, άρχισε να τó χτυπάει μ' όλη του τη δύναμη. Προχωρούσε όλοένα με περισσότερη δυσκολία. Τώρα δεν έβλεπε πια τίποτα μπροστά του κ' ένοιωσε μιά περιέργη γαούρα στα χέρια του.

Θυμόταν ότι έδω και σαράντα χρόνια ή Ματρώνα του ήταν νέα, όμορφη, εύθυμη κ' από πλούσιο σπίτι. Τού την είχαν δώσει έλπίζοντας στο μέλλον του, έπειδή ήταν καλός τεχνίτης. Δεν τους έλειπε τίποτα για να ζήσουν ευτυχισμένοι, μιά ή δυοτυχία θέλησε να μη συνέλθη ο Γρηγόρης από τó κρασί που ήπιε την ημέρα των γάμων του, παρά μόνο σήμερα. Θυμόταν καλά τó γάμο του, μιά από τó γάμο του και πέρα δε θυμόταν τίποτα, τίποτα άπ' όσα συνέβησαν, έκτος από τó ότι έπανε, κοιμόταν κ' έδεχνε τη γυναίκα του. 'Ετσι χάθηκαν σαράντα χρόνια!

Τά λευκά σύννεφα τού χιονιού, που στριβιλιζόντουσαν μπροστά του, άρχισαν σιγά-σιγά να γίνονται γκριά. Τó δειλινό έπεφτε.

— Πού πηγαίνω λοιπόν; άναρωτήθηκε ο τορνευτής. Πρέπει να πάω να τη θάψω... Κοντεύω να χάσω τó μυαλό μου.

'Αξαφά ένας ξερός κρότος άκούστηκε πίσω. Δεν τόλμησε να γυρίσει να κοιτάξει, γιατί ήξερε πώς ήταν τó κεφάλι της πεθαμένης, που σκόνταφτε άπάντι στο έλκινθρο.

'Ο άέρας σκοτεινίαζε όλοένα και πιο πολύ. 'Ο άνεμος γινόταν πιο κρύος, πιο διαπεραστικός...

Σέ λίγο τó γκέμια τού έφεγγαν από τά χέρια. Θέλησε να τά βρής, να τά ξαναπαίσει, μιά δεν μπόρεσε... Τά χέρια του δεν τόν υπάκουαν πια...

— Δεν πειράζει! σκέφτηκε. 'Η φοροάδα θά γυρίσει μόνη της... Ξέρει τó δρόμο... Πρέπει να κοιμηθώ τώρα, να κοιμηθώ ως την ώρα που θά τη θάψω...

Κι' ο τορνευτής, κλείνοντας τά μάτια του, άποκοιμήθηκε. 'Υστερ' από λίγο ένοιωσε πως ή φοροάδα του σταμάτησε. Άνοιξε τά μάτια του και διέκρινε μπροστά του ένα πράγμα σκοτεινό, που έμοιαζε με καλίδιο ή με μύλο.

Θέλησε να κατεβή κάτω για να δει τι είναι, μιά ένοιωσε σ' όλο του τó σώμα ένα τέτοιο μούδιασμα, που θά προτιμούσε να παγώσει καλύτερα παρά να κάνει την παραμικρή κίνηση... και άποκοιμήθηκε πάλι, χωρίς να τó καταλάβει...

Όταν έγερθηκε, είδε πως βρισκόταν στ' ένα κρεβάτι, σέ μιά μεγάλη αίθουσα με άστρους τοίχους. 'Από τó παράθυρο έβλεπε κανείς πως ή ημέρα έξω ήταν ήλιολουμένη. 'Ο τορνευτής είδε μπροστά του διαφόρους άνθρακούς και τους είπε:

— Θά ήθελα, φίλοι μου, να είδοποιήσω τόν πατάρ...

— Καλά, καλά! τόν διέκρινε μιά φωνή. Μείνε ξαπλωμένος.

— Καλέ μου κύριε, Πάβελ 'Ιδάντι, φώναζε ο Γρηγόρης βλέποντας τó γιατρό μπροστά του... Έξοχότατε... Έυεργέτη μου...

Θέλησε να σηκωθεί και να πέση στά πόδια τού γιατρού, μιά ένοιωσε ότι τά χέρια του και τά πόδια του δεν τόν υπάκουαν.

— Έξοχότατε, ρώτησε που εινε τά χέρια μου; Πού εινε τά πόδια μου;

— Άποχωρέθηκες πια τά χέρια σου και τά πόδια σου... Παγώσανε!... Έμπρός, έμπρός... Γιατί κλαίς;... Έξηρες ως τώρα, χάρις στο Θεό... Έξηρες έξιντα δόκονα χρόνια... Δεν σού φτάνουν;... Μιά εινε καμία, έξοχότατε, εινε καμία... Συχωράτε με... μιά δε θά μπορούσα να ζήσω άκονια πέντ' έξη χρονάκια;...

— Καί τί να κάνης;

— 'Η φοροάδα δεν εινε δική μου, πρέπει να τη γυρίσω πίσω...

Πρέπει να θάψω τη γρη... Έπειτα πρέπει να της κάνω ένα μικρό μνημόσυνο, γιατί αν δεν της τó κάνω εγώ ποός θά της τó κάνει;... 'Ω, πόσο μαζεμένα και γρήγορα έρχονται όλα τά κακά... Άκόμα πρέπει να κάνω μιά μικρή έύληνη σιγαροθήκη της έξοχότητός σου...

Μά ο γιατρός δεν τόν άφανε να τελειώσει...

Δάγκασε τά χείλη του και βγήκε από την αίθουσα...

Κατά τó βράδυ ο Γρηγόρης ο τορνευτής πέθανε...

ΑΝΤ. ΤΣΕΧΩΦ

ΕΛΛΗΝΙΚΑ

ΑΣΤΕΙΑ ΚΑΙ ΑΝΕΚΔΟΤΑ

'Ο επίλοποιός και... φιλόσοφος Μήλας. Ένας περίεργος τύπος. Πρώτης τάξεως τεχνίτης και βαθύς φιλόσοφος. Έχει ψυχή ο άνθρωπος; Πώς αποστέρωσε τόν περίφημο Μακράκη. 'Η άυτοπρέτης τού Βούλγαρη. Πώς τιμωρήθηκε ο Μαυροπαίδης. Μαστιγώσας μέχρι θανάτου.

'Ενας από τους παλιούς και περίφημους τύπους τών 'Αθηνών ήταν και ο Μήλας, ο περιπατητικός φιλόσοφος και... επίλοποιός, με τά βαθιά ιερατικά γένεια και τά μεγάλα στρογγυλά γυαλιά.

'Ο Μήλας είχε δικές του σκέψεις και κομιοθεωρίες ως φιλόσοφος, τις άποτες όμως δεν ζητούσε να επιβάλει στους άλλους. Δεν είχε αποδώσει σέ κανένα Πανεπιστήμιο, ούτε είχε διαβάσει κανένα συγγραμμά φιλοσοφικό. Είχε δικό του, είπαμε, σύστημα, με τó όποιο πολλές φορές άποστέρωνε και τους σοφούς.

'Ως επίλοποιος ήταν έκτακτος. 'Ότι έδωαινε από τά χέρια του, ήταν κομποτεχνία. Άγατούς την τέχνη του με πάθος και σέ ό,τι καταπιανόταν, όσο μικρό κ' ανήξιο λόγου κ' αν ήταν, θά τώρπιανε άριστοσύνημα.

Γι' αυτό πολλές φορές μάζεσε τους έργατες του και τους έκανε διάφορες θεωρίες.

— Όποιονδήποτε τέχνη, τους έλεγε, όσο μικρή κ' αν εινε, δεν εινε βάνωση ποτέ. Έκείνοι που όνομάζουν τη βιοτεχνία βάνωση, εινε βάνωση αυτοί οι ίδιοι. Κάθε τέχνη εινε δημιουργική. 'Όταν κάνη κανείς ένα έπιπλο καλό, αυτό εινε δημιουργία. Είμαστε λοιπόν κ' έμεις οι έργατες δημιουργοί. Και όπως ο Θεός έκανε τέλεια τά πάντα, πρέπει κ' έμεις να κάνουμε τέλεια τά έργα των χερών μας. Γιατί μ' αϊτόν τόν τρόπο πλησιάζουμε στο Θεό, ο όποιος μιάς έπλασε κατ' εικόνα και όμοιωσι του, δηλαδή δημιουργού, γιατί ο Θεός δεν εινε τόν καυόν, αλλά τά άφανε να τά κάνουμε έμεις.

'Ο Μήλας δεν παραδεχότανε ποτέ ότι υπάρχει Παράδεισος και μέλλουσα ζωή.

Μιά μέρα πάστηκε με τόν περίφημο θεολόγο Μακράκη. 'Ο Μακράκης έπέμενε ότι υπάρχει μέλλουσα ζωή. 'Ο Μήλας είχε άντισησεις. Άξαφνα γυρίσει και λέει τού Μακράκη:

— Δεν μου λες, γιατί έχουμε μονάχα έμεις οι άνθρωποι ψυχή, κ' όχι και τά έντομα, τά ζώα και τά πουλιά, που εινε πιο έξιντα από μιάς;...

— Γιατί έμεις είμαστε τόν θαύμα της δημιουργίας, άπάντησε ο Μακράκης.

— Έσύ είσαι τó θαύμα της δημιουργίας!... Και είσαι τελειότερος κ' έξιντότερος από ένα χελιδόνι;

— Βέβαια.

— Βέβαια! Είπες βέβαια. Αλλά, μάτια μου, φεύγουν από την Εύφορη τó φθινόπωρο και πηγαίνουν στην 'Αφρική, κ' όταν γυρίζουν βρίσκει τó καθένα τη φωνιά του. Δεν κοπιάζεις και τού λόγου σου να ταξιδεύης ως τη Λαμία, να δούμε αν θά μπορούσας να τη βρής χωρίς να σε άδηγηση ο άγωγιάτης;... 'Αν δεν σε φάνε οι λύκοι στο δρόμο, θάβει θαύμα!... Γιατί λοιπόν να μιν άναστηθούν μιά μέρα μαζί μας και τά ζώα;... 'Η όλοι ή κανείς!

Και ο μακαρίτης ο Μακράκης... δεν άπάντησε!...

'Ο πατέρας τού πολιτευτού Δημ. Βούλγαρη, ο διοικητής 'Υδρας από τού 21, ήταν άνθρωπος τού καθήκοντος και πολύ άσχηρός. Την ημέρα που γεννιόταν ο Δημήτριος Βούλγαρης, ο πατέρας του είχε διατάξει τη μέχρι θανάτου μαστίγωση τού 'Υδραίου παλληκαρά Μαυροπαίδη, ο όποιος τρομοκρατούσε τó νησί. Οι συγγενείς τού Μαυροπαίδη παρακαλούσαν τó Βούλγαρη να χαρίση τη ζωή στον κατάδικο, μερικοί μάλιστα φίλοι του τού τραγουδούσαν τó έξης τραγούδι:

«Αδελφέ Καπετάν Γιώργη χάρισι
[τον τη ζωή]
να σου πη ο κόσμος όλος: «Μά σου
[ζήση τó παιδί]!...»

'Ο καπετάν-Γιώργης όμως ήταν άμελικτός και ο Μαυροπαίδης πέθανε από τις μαστιγώσεις τών δυνάμεων.

